

ז. מה דין הולד הנולד מורע אחר?

הבעיה תלויה בהגדרת ממזרות. אם ממזרות הוא משום שהיתה ביאת איסור — הרי בהורעה מלאכותית, שאין כאן ביאת איסור — הולד איננו ממזר. ואם ממזרות מוגדרת לגבי כל זלד הבא מאיש ואשה האסורים זה לזו באיסור כרת או מיתה, אף ללא ביאה — הרי שגם בהורעה מאיש אחר הולד ממזר.

רוב האחרונים פסקו, שהולד כשר לגמרי, כיון שאין כאן ביאת איסור. (אך אם הורע הוא ממזר — גם הולד ממזר). לעומתם, יש הסבורים שהולד ממזר, למרות שלא היתה ביאת איסור. אך רק אם ידוע בבירור שהורע נלקח מיהודי, אבל אם לא ידוע ממי הורע — הולד כשר, כי יש לתלות שהוא מגוי. אם הולד — בת, דעת שו"ת חלקת יעקב, שהיא פסולה לכתחילה לכהונה, כיון שגולדה על כל פנים בעקבות איסור דרבנן. גם האשה עצמה נפסלת לכהונה מהטעם הזה. (הרב ד. מ. קרויזר, נועם, כרך א', תשי"ח, עמוד קי"א).

מקורות נוספים:

ראה לעיל עמ' 128 — 141 וכן: ספר אסיא ב' 37 — 38, 135 — 137; ספר אסיא ד', 26 — 29, 300 — 301; אוצר הפוסקים, סימן א', ס"ק מ"ב; שם, סי' כ', ס"ק י"א, אותיות ח — י; שם, סימן כ"ג, ס"ק א', אותיות יג — יז; נועם, כרך א', תשי"ח, עמ' קכ"ד — קס"ו; שם, כרך ו', עמ' רצ"ה; שם, כרך י', עמ' נ"ז; שו"ת מנחת יצחק, חלק א', סי' נ'; שו"ת שרידי אש, חלק ג', סימן ה'; הרפואה והיהדות, פרק 15; שו"ת ציץ אליעזר, ח"ט, סי' נ"א, שער ד'; שם, ח"י"ג, סי' ק"ב; תורה שלמה, כרך י"ז, עמ' 242, שו"ת חלקת יעקב, ח"ג, סי' מ"ה — נ"ב; שו"ת אג"מ, חאה"ע, ח"ג, סי' י"א.

נתוח כריתת הרחם

השאלה:

האם מותר לסרס אשה הסובלת ממחלת כליות וורידים — ע"י כריתת רחמה? תשובה:

בשולחן ערוך (אבן העזר, סימן ה' סעיף י"א) נפסק: "והמסרס את הנקבה, בין באדם בין בשאר מינים, פטור אבל אסור". ושיטת הגר"א בבאורו שם, שאיסור זה הוא מן התורה, אלא שאין חייבים עליו מלקות. לאור זה אין להתיר כריתת הרחם אלא במקרה של סכנה, ולא משום צער גרידא.

ואף להסוברים, שאיסור סרוס באשה הוא רק מדרבנן, אפשר שגם לשיטתם אין להתיר בלא סכנה, כי לא כל איסורי דרבנן שוים, לומר שיהא מותר במקום צער. ולכן אף שההריון באשה כזו הוא סכנה לה, אבל בלא הריון — אין בה כל סכנה. על כן יש להתיר לה שמוש באמצעי מניעה כדי שלא תכנס להריון ולא תסתכן, אך אין להתיר לה כריתת הרחם.

מסקנה:

כאשר הסכנה לא נובעת ישירות מהרחם אלא מההריון — אין להתיר סרוס האשה ע"י כריתת רחמה, אלא יש לה להמנע מלהכנס להריון. (שו"ת אגרות משה, חלק אבן העזר, חלק א', סימן י"ג).

מקורות נוספים:

ראה בתמצית הבאה.

נתוח כריתת הרחם

השאלה:

אשה שיש לה גידול ברחמה ויש הכרח ליטול את הרחם, האם מותרת היא לבעלה?

תשובה:

יסודות האיסור — הוצאת זרע לבטלה, וחוסר אפשרות ללדת. יסודות ההיתר — אין בזה איסור הוצאת זרע לבטלה, כיון שהוא דרך תשמיש, כמו שמותר לשמש עם זקנה ואיילונית.

מקורות ראיותיו:

רש"י, יבמות, דמ"ב ורש"י שם, ד"ס.

ואף שבחלקת מחוקק, אבן העזר, סימן כ"ג, סק"ב מבואר, שלכתחילה לא ישא קטנה וכל שכן זקנה ואיילונית, מכל מקום בדיעבד אין איסור תשמיש. כל שכן כשהיא כבר אשתו והוליד ממנה, שאין שום חשש.

מסקנה:

"מותר לשמש עמה כמתחילה, ומכיוון שלהרופאים צריך למהר לעשות הנתוח — יעשו תיכף".

(שו"ת אגרות משה חלק א', חלק אבן העזר, סימן ס"ו)

מקורות נוספים:

ספר אסיא ג', 490 — 491; שו"ת מלמד להועיל, חלק ג', סי' י"ז; שו"ת מנחת יצחק, כרך א, ח"ב סי' קכ"ה — קכ"ו; שו"ת הר צבי, חיו"ד, סי' קמ"ז; נועם, כרך י', עמ' כ"ג; שם, כרך כ', עמ' קנ"ג; שו"ת ציץ אליעזר ח"ז, סי' מ"ח, פ"ה; שו"ת אג"מ, חאה"ע, ח"ג, סי' יב — יג; שו"ת חלקת יעקב, ח"ג, סי' י"ד; הלכה ורפואה, א, שכ"ח ושל"ב; שם, ג, שט.

טומאת נידה בבדיקה גניקולוגית

השאלה:

אשה, שנבדקה ע"י רופא ביד או במכשיר, האם צריכה לספור מחדש שבעה נקיים?

תשובה:

יסוד הבעיה — האם יש לחוש לפתיחת פי הרחם — על פי הכלל שאי אפשר לפתיחתו בלא דם — גם אם הפתיחה באה ע"י גורם חיצוני.

המחבר מביא שיטות האחרונים המקילים בזה, ובעקר שיטתו של בעל שו"ת דברי מלכאל הסבור, שיש לטהר נשים הנבדקות ע"י רופא — גם אם היתה פתיחת המקור — גם באצבע וגם בשפופרת.

והנה בשו"ת מלמד להועיל (חלק יורה דעה, סימן ס"ה), כתב על מנהג בירושלים לטמא כל אשה, אשר נבדקה ע"י רופא — בין ביד ובין ע"י מכשיר. לדעת המחבר, אין לטמא היום את הנשים, מכיון שנשתנו הנסיבות ולפי השכלולים הרפואיים והמכשירים החדשים אין לאסור מה שאסרו אז, ובפרט